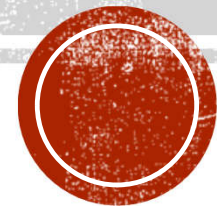

POMĚR V ZÁKLADNÍM TVARU

POMĚR V ZÁKLADNÍM TVARU

- -je poměr, pro který platí:
- první i druhý člen poměru jsou přirozená čísla a jejich největší společný dělitel je číslo 1
- Např.: 3:4 17:13 125:2 1:24
- Členy poměru v základním jsou nesoudělná čísla (nemají žádného společného dělitele kromě jedničky)

JAK PŘEVÉST POMĚR NA ZÁKLADNÍ TVAR?

- A) **krácením poměru:**

- Např. **12:18** zkrátíme(vydělíme) oba členy poměru
číslem **6**(největší společný dělitel)

- $12:18=(12:6):(18:6)=2:3$

- **2:3 je poměr v základním tvaru** (neexistuje žádný společný dělitel čísel 2 a3)

- Další příklady:

- $10:80=1:8$ (dělili jsme 10)

- $35:21=5:3$ (dělili jsme 7)

- $100:250=2:5$ (dělili jsme 50)

- B) rozšířením poměru
- **Důležité:** poměr v základním tvaru **musí mít členy přirozená čísla**
(ne desetinná čísla!!)
- **0,9:2 = ?**
- **1.** odstraníme des. čárku v poměru-vynásobíme oba členy
poměru 10, 100, ...; podle počtu des. míst
- **0,9:2 = (0,9.10):(2.10) = 9:20** (je poměr v základním tvaru)
 - 1 des. místo=násobíme deseti
- **2.** Někdy bude nutné poměr ještě zkrátit do zákl. tvaru (viz další př.)

NAPIŠ POMĚR V ZÁKLADNÍM TVARU

- **2,55:1,5= ?**
- 1. Násobíme stem - 2,55 má dvě des. místa
- $(2,55 \cdot 100):(1,5 \cdot 100) = 255:150$ tento poměr není v základním tvaru
- 2. Hledáme největšího společného dělitele:
- $255 = 3 \cdot 5 \cdot 17$
- $150 = 2 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 5$ $\text{NSD}(255, 150) = 3 \cdot 5 = 15$
- 3. Poměr zkrátíme číslem 15
- $(255:15):(150:15) = 17:10$ - základní tvar poměru
- **2,55:1,5 = 17:10**

VYPOČÍTEJ CVIČENÍ Z UČEBNICE

- Str.13-14/ cv.7.-10.
- 11.A
- 12.-14.A,15.-17.
- Nápověda 10,11,12- zlomky v poměru odstraníš tak, že celý poměr **vynásobíš (rozšíříš) společným jmenovatelem**

